

Eksamenstermin: Ordinær, Vinter 26
Del/delprøve/fase: Kandidatuddannelsen
Fag: Rets- og kontraktøkonomi
Antal sider i opgaven (inkl. forside og evt. bilag): 4
Eksamensdato: 2. januar 2026, kl. 10.00 - 13.00
FLOWlock+: Skriftlig stedprøve med digital opgaveaflevering i WISEflow, brug af internet under prøven IKKE tilladt, egen PC påkrævet. Opgaven besvares i FLOWlock – en lukket browser, der under prøven afskærer eksaminanderne fra at få adgang til andet end dokumenter i pdf-format, der er gemt lokalt på egen computer. Lockdown-browseren skal være installeret inden prøven.
Brug af GAI tilladt: Ved denne eksamen er det ikke tilladt at anvende værktøjer baseret på generativ AI.
Tilladte hjælpemidler: Alle ikke-digitale hjælpemidler er tilladt. Følgende digitale hjælpemidler er tilladt: Pdf-dokumenter gemt på egen pc (ingen andre filformater kan anvendes) Der vil være adgang til retsinformation.dk, ordbogen.com, Googles calculator, Dansk Sprognævn og egne noter i pdf-format
Materiale, der udleveres til eksaminanden: Nærværende opgave.
Bemærkninger: Lockdown-browseren skal være installeret inden eksamen

Alle karakterer vil være indtastet den 30. januar 2026 inden kl. 12.00, hvorfra klagefristen løber.

Opgave 1: Værkstedet ved floden

Baggrund:

Clara, en selvskabt forfatter og influencer på sociale medier, ejer en lille hytte ved floden, hvor hun tilbringer sine weekender. I hytten er et lille studie, hvor hun skriver og laver videoer. Ved siden af hendes ejendom ligger et gammelt bådehus ejet af Daniel, en lokal tømrer, der restaurerer træbåde.

Efter mange års inaktivitet beslutter Daniel at omdanne bådehuset til et lille kommercielt drevet værksted. Restaureringsaktiviteterne genererer imidlertid støj og udledning af træstøv, især på varme dage, hvor de store værkstedsdøre står åbne.

Clara tjener cirka €40.000 om året på at skrive og lave online videoer, men hun risikerer at miste €10.000 om året på grund af støjen, som vil forstyrre hendes skrivning og optagelser. Lydisolering af hendes studie ville koste hende €8.000.

Daniel tjener cirka €35.000 om året fra det nye værksted og kan ikke flytte uden at miste størstedelen af sin kundebase. Installation af det nødvendige udstyr til at reducere støj ville koste ham €18.000. Hvis han kun kunne arbejde på dage, hvor han kan holde dørene lukkede, ville han tabe €20.000 om året.

Clara og Daniel har diskuteret sagen, men forhandlingerne gik i stå. Clara overvejer at gå til domstolene.

Spørgsmål 1A: Diskutér om Clara og Daniel kan nå til en effektiv privat aftale. Brug relevante retsøkonomiske teorier og betragtninger i dit svar.

Spørgsmål 1B: Hvis Clara sagsøger, bør retten så anvende en ejendomsregel eller en ansvarsregel? Brug tabellen nedenfor til at beregne det kooperative overskud. Begrund dit svar med relevante retsøkonomiske teorier og betragtninger.

	Ikke-samarbejde (Non-cooperative)		Samarbejde (Cooperative)	
	Clara	Daniel	Clara	Daniel
Ingen juridisk regel	32.000,-	35.000,-	32.000,-	35.000,-
Erstatningsretlig regel (Liability rule)	40.000,-	25.000,-	??	??
Ejendomsretlig regel (Property rule)	40.000,-	17.000,-	??	??

Opgave 2 — Det optimale niveau af forsigtighed

Sammenhæng:

Aarhus by introducerer en ny flåde af "smarte e-scootere" udstyret med fartassistent og automatisk bremsning. Førerne kan vælge mellem:

- Standardtilstand: maks. 18 km/t, lav ulykessandsynlighed.
- Sportstilstand: maks. 25 km/t, dobbelt så stor ulykessandsynlighed som standardtilstand.

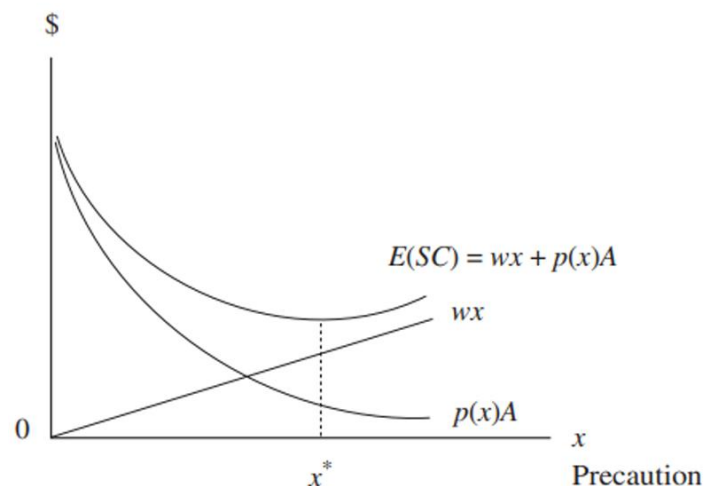
Emma (føreren) vælger sportstilstand under sin transport. Hun støder ind i Jonas (fodgænger), som kort trådte ud på cykelstien, mens han tjekkede sin telefon. Ulykken medfører skader på €8.000. Data fra scooterleverandøren viser:

- Ulykessandsynlighed for standardtilstand: 0,1 % pr. tur
- Ulykessandsynlighed for sportstilstand: 0,2% pr. tur
- Forventet skade pr. ulykke (gennemsnit på tværs af alle begivenheder): €8.000
- Omkostning for føreren ved at skifte fra Sport → Standardtilstand: tidstab værdi til €3 pr. tur. Fodgængere kan også undgå ulykker ved at være mere opmærksomme; Estimerer angiver, "at hvis man skal lægge sin telefon væk, mens man krydser cykelstier", koster det €1 pr. gang.

Spørgsmål 2A: Afgør, om Emmas valg af sportstilstand er uagtsomt ifølge Hand-formlen.

Spørgsmål 2B: Diskuter de incitamenter, der ville blive skabt under: (1) Intet ansvar, (2) Objektivt ansvar eller (3) Uagtsomhed.

Spørgsmål 2C: Forklar, om loven bør have til formål helt at eliminere sådanne ulykker. Brug grafen nedenfor i dit svar.

Opgave 3. Chokoladefabrikken Prima

Chokoladefabrikken Prima, beliggende i Aarhus, producerer chokolade til det europæiske marked. Til dette formål indkøber Prima kakaobønner fra den danske importør Ackermann.

Prima og Ackermann indgik d. 2. december 2024 en aftale om levering af 1 ton kakaobønner om ugen, leveret fast på mandage senest kl. 10:00.

Prisen på kakao var på dette tidspunkt steget med næsten 50 % på få måneder – fra 40.000 kr. per ton til næsten 80.000 kr. per ton. Tidligere i 2024 havde prisen været oppe på næsten 90.000 kr. per ton.

Prima og Ackermann aftalte på denne baggrund, at Prima forpligtede sig til at aftage 1 tons kakao om ugen i foreløbig 24 måneder på en *uopsigelig* kontrakt, til en *minimumspris* på 65.000 kr. per ton og en *maksimumspris* på 85.000 kr. per ton. Inden for dette interval skulle man følge markedsprisen – hverken højere eller lavere. På denne måde ville parterne fordele risici for prisudsving mellem sig.

Fra maj 2025 til november 2025 faldt priserne på kakao støt fra ca. 70.000 kr./ton til ca. 35.000 kr./ton.

Som følge af den meget lavere pris på kakaobønner anmodede Prima den 2. december 2025 om genforhandling af kontrakten, hvilket Ackermann afslog. Herefter gjorde Prima gældende, at Ackermann havde misligholdt kontrakten, idet man 3 uger i september og 3 uger i oktober 2025 havde leveret kakaobønnerne for sent (den var ikke leveret om mandagen, men først tirsdage eller onsdage). Ackermann henviste til bestemmelsen i kontraktens § 21:

”Enhver væsentlig forsinkelse af leverancen berettiger køber til at hæve købet. Som væsentlig forsinkelse anses bl.a. forsinkede leverancer mere end 2 gange om måneden over en periode på minimum 2 måneder.”

Ackermann afviste ikke, at man havde leveret for sent, men gjorde opmærksom på, at Prima ikke havde gjort forsinket levering gældende før december 2025. Man henviste til købelovens § 27:

§ 27. Har levering fundet sted efter leveringstidens udløb, må køberen, når det ved genstandens fremkomst eller underretning fra sælgeren viser sig, at leveringen er sket for sent, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold meddele sælgeren, at han vil påberåbe sig forsinkelsen. Undlader han dette, kan han ikke senere påberåbe sig forsinkelsen. Vil køberen benytte sin ret til at hæve købet, må han under denne retsfortabelse uden ugrundet ophold meddele sælgeren dette.

Prima gjorde nu opmærksom på § 22 i parternes kontrakt, som Prima havde fået i kontrakten, og som man mente berettigede til, at man alligevel kunne gøre forsinkelsen gældende og hæve købet:

”Parterne er enige om, at købers undladelse af at gøre en bestemmelse gældende i kontrakten ikke er ensbetydende med, at en køber derved giver afkald på sin ret efter bestemmelsen.”

Ackermann afviste, at § 22 i kontrakten kunne gøres gældende under de nuværende omstændigheder, ligesom man fortsat nægtede genforhandling og fastholdt aftalen. Prima fastholdt retten til ophævelse, medmindre Ackermann ville genforhandle.

Spørgsmål 3A. Diskutér, hvilken løsning en retsøkonomisk analyse af juraen vil kunne anbefale de juridiske regler at nå frem til for at opnå det ”økonomisk mest effektive resultat”.